

Tygodnik Gospodarczy

Rok III

Poznań, dnia 19 kwietnia 1947

Nr 16

Ulgi w podatku obrotowym

Postanowienia art. 22 dekretu o podatku obrotowym upoważniają ministra skarbu do zwalczania w drodze rozporządzeń od podatku całkowicie lub częściowo poszczególnych rodzajów świadczeń podlegających podatkowi obrotowemu.

Minister skarbu korzystając z powyższego upoważnienia udzielił rozporządzeniem z dnia 31 grudnia 1946 r. ulg w podatku obrotowym, zwalniając pewne świadczenia całkowicie od podatku, inne zaś częściowo w formie obniżenia zasadniczych stawek podatkowych (v. „Tabele Podatkowe” wydane w tych dniach przy współudziale „Tygodnika Gospodarczego”).

Zwracamy uwagę, iż ulgi te obowiązują z mocą od 1 stycznia 1946 r.; stąd też podatnicy, którzy w nieświadomości przysługujących im ulg (z powodu późnego ogłoszenia rozporządzenia) opodatkowali obroty, których dotyczą ulgi, powinni domagać się ich zastosowania w postępowaniu wymiarowym za r. 1946.

I. Zwolnienia częściowe (obniżenie stawek)

1. świadczenia, polegające na sprzedaży artykułów spożywczych i przemysłowych, nadchodzących do Polski w drodze dostaw UNRRA, a pozostających w dyspozycji Ministerstwa Apropowizacji i Handlu; świadczenia te podlegają opodatkowaniu od dopuszczalnego zarobku *brutto* według 8% stawki podatkowej.

2. świadczenia, polegające na sprzedaży artykułów, stanowiących przedmiot obowiązku świadczeń rzeczowych na rzecz Państwa, a pozostających w dyspozycji Ministerstwa Apropowizacji i Handlu; świadczenia te podlegają opodatkowaniu od dopuszczalnego zarobku *brutto* według 4% stawki podatkowej.

3. świadczenia, polegające na dokonywaniu przewozu artykułów, stanowiących przedmiot obo-

wiązku świadczeń rzeczowych; świadczenia te podlegają opodatkowaniu według 2% stawki podatkowej.

4. świadczenia przedsiębiorstw budowlanych państwowych i związków samorządu terytorialnego oraz pozostających pod zarządem państwowym lub związku samorządu terytorialnego i świadczenia spółdzielni budowlanych należących do związków rewizyjnych; świadczenia te podlegają opodatkowaniu według 3% stawki podatkowej.

5. świadczenia, polegające na sprzedaży po cenach ustalonych:

- artykułów Polskiego Monopolu Tytoniowego;
- artykułów Państwowego Monopolu Spirytusowego, sprzedawanych w naczyniach zamkniętych;
- solii wprowadzonej do obrotu przez Polski Monopol Solny;
- losów loterii, urządzanych przez Polski Monopol Loteryjny;
- zapałek, wprowadzonych do obrotu przez Państwowy Monopol Zapałczany.

Podstawę opodatkowania tych świadczeń stanowi całkowita suma prowizji (rabatu, różnicy ceny towaru itp.), udzielonej przy sprzedaży tych artykułów przez monopole. Do tak ustalonej podstawy wymiaru stosuje się stawkę 8%. Jeżeli jednak przy sprzedaży wyżej wymienionych artykułów sprzedawca przekroczy cenę ustaloną dla danego rodzaju sprzedaży (hurt, detal), to podstawę opodatkowania u niego stanowi pełny obrót z zastosowaniem stawek zasadniczych.

6. świadczenia przedsiębiorstw państwowych i pozostających pod zarządem państwowym oraz spółdzielni należących do związków rewizyjnych, polegające na sprzedaży towarów importowanych

Czy wiesz o tym, że

Międzynarodowe Targi Poznańskie 26. IV. – 4. V. 47
przyczyniają się do stabilizacji stosunków gospodarczych

przez te przedsiębiorstwa i spółdzielnie w ramach zezwoleń importowych Ministerstwa Żeglugi i Handlu Zagranicznego; podstawę opodatkowania tych świadczeń stanowi całkowita suma dopuszczalnego zarobku brutto, ustalonego przez Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego. Do tak ustalonej podstawy wymiaru stosuje się stawkę 8%.

7. świadczenia, polegające na dokonywaniu na giełdach zbożowo-towarowych transakcyj kupna — sprzedaży wszelkiego rodzaju ziemiopłodów i ich przetworów udowodnionych prawidłowymi księgami handlowymi i kartami umów giełdowych, spisanych przez przysięgłych maklerów giełdowych; świadczenia te podlegają opodatkowaniu według stawek podatkowych w wysokości 50% stawek zasadniczych.

8. świadczenia przedsiębiorstw wydawnictw dzienników oraz czasopism drukowanych na obszarze Rzeczypospolitej; świadczenia te podlegają opodatkowaniu; za rok podatkowy 1946 według stawki podatkowej — 0,1%, za rok podatkowy 1947 według stawki podatkowej — 0,25%.

9. świadczenia podlegające zasadniczej stawce podatkowej 4%, wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego oraz pozostające pod zarządem państwowym lub związku samorządu terytorialnego i przez spółdzielnie należące do związków rewizyjnych, jeżeli przedsiębiorstwo zatrudnia do 20 pracowników, a jeżeli chodzi o spółdzielnie do 20 pracowników łącznie z zatrudnionymi członkami spółdzielni; świadczenia te podlegają opodatkowaniu według 3% stawki podatkowej.

10. świadczenia stowarzyszeń sportowych, polegające na udostępnieniu publiczności oglądania zawodów lub pokazów sportowych; świadczenia te podlegają opodatkowaniu: za rok podatkowy 1946 według stawki podatkowej — 1%, za rok podatkowy 1947 według stawki podatkowej — 2%.

II. Zwolnienie całkowite

1. świadczenia spółdzielni, należących do związków rewizyjnych i działających wyłącznie wśród swych członków-rolników, polegające na sprzedaży dostarczonych przez członków nieprzerobionych sposobem przemysłowym wytworów gospodarstw rolnych, własnych lub dzierżawionych przez tych członków;

2. świadczenia, polegające na sprzedaży wyłącznie pracownikom zakładów pracy artykułów, przydzielonych przez Fundusz Aprowizacyjny lub zakupionych z funduszy otrzymanych na ten cel z tegoż Funduszu bądź z własnych funduszy zakładów pracy;

3. świadczenia kredytowe należących do związków rewizyjnych spółdzielni w rozumieniu art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34 poz. 321), zmienionego dekretem z dnia 18 grudnia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 2 poz. 10 z r. 1946), które odpowiadają następującym warunkom:

- a) za podstawowy przedmiot przedsiębiorstwa mają udzielanie pożyczek i przejmowanie wkładów;
- b) udzielają pożyczek wyłącznie członkom do wysokości ustalonej przez ministra skarbu;
- c) odbiór wpłat na rachunek członków i osób trzecich ograniczają do inkasa weksli i dokumentów;
- d) czynności bankowe ograniczają do zakresu przewidzianego w art. 91 powołanego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym; warunkowi temu nie uchybia prowadzenie — za osobnym zezwoleniem ministra skarbu — kupna i sprzedaży walut obcych;
- e) osiągają z tytułu pobieranych procentów od pożyczek i od sum, lokowanych w związku centrali finansowej, przychód stanowiący co najmniej 2/3 ogólnego przychodu, uzyskanego w roku obrachunkowym;

4. świadczenia kredytowe komunalnych kas oszczędności, działających na podstawie rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności, które udzielają pożyczek do wysokości ustalonej przez ministra skarbu.

5. świadczenia, polegające na sprzedaży znaczków stemplowych i blankietów wekslowych przez dystrybutorów.

6. sprzedaż ryb — poza zwolnieniem z mocy art. 3 pkt. 3 pochodzących z połowu na wodach zamkniętych i otwartych, nie przerobionych sposobem przemysłowym, dokonywana bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem gospodarstwa rybnego lub siedziby wykonującej rybołówstwo.

Odraczenie terminu poboru podatku dochodowego w związku z odbudową zniszczonych nieruchomości

Poniżej podajemy do wiadomości okólnik Min. Skarbu.

Warszawa, dnia 22. marca 1947 r.

MINISTERSTWO SKARBU
L. D. V. 1209/3/47

Odraczenie terminu poboru podatku dochodowego od kwot uzyskanych z tytułu wydzierżawienia — w związku z odbudową zniszczonych nieruchomości.

Okólnik Nr. 66

(wg numeracji Dep. V Nr. 49/47)

Do

Izb Skarbowych, Urzędów Skarbowych
i Urzędów Rewizyjnych.

Doceniając inicjatywę podjętą w zakresie odbudowy zniszczonych wskutek działań wojennych miejskich nieruchomości budynkowych w drodze wydzierżawienia (oddania do użytkowania) tych

budynków osobom trzecim na określony umową termin za cenę odbudowy budynku, Ministerstwo Skarbu upoważnia ob. ob. Dyrektorów (Kierowników) Izb Skarbowych do odraczania na podstawie art. 26 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 173) na indywidualne podania podatnikom podatku dochodowego — właścicielom tych budynków terminu płatności podatku dochodowego, przypadającego od kwot należnych z tytułu wydzierżawie-

nia (oddania do użytkowania) budynku do końca przewidzianego umową terminu wydzierżawienia (oddania do użytkowania).

Dalsze postępowanie z odroczonym z tego tytułu podatkiem dochodowym uregulowane zostanie odrębnie.

Podatek przypadający z tytułu innych otrzymywanych przez podatnika przychodów z wydzierżawionego (oddanego do użytkowania) budynku nie podlega odroczeniu.

Przeniesienie własności według nowego prawa rzeczowego

W numerze 15 „Tygodnika Gospodarczego” omówiłem przeniesienie prawa własności na ruchomościach. W niniejszym artykule omówię przeniesienie własności na nieruchomościach.

Według ustawodawstwa dotychczas obowiązującego na terenach Polski do przeniesienia własności na nieruchomościach potrzebna była umowa (zgoda) oraz wpis do księgi wieczystej (gruntovej). Wpis stanowił konieczną przesłankę nabycia własności i innych praw rzeczowych. Dopiero z chwilą dokonania wpisu własność przechodziła na nabywcę.

Nowe prawo rzeczowe przyjęło inną zasadę. Własność przechodzi z mocy samej umowy między właścicielem i nabywcą. Wpis stracił swoje znaczenie. *Prawo własności powstaje poza księgą wieczystą*, więc np. przy przejściu własności skutkiem darowizny, zamiany lub sprzedaży — wpis w księgę wieczystą nie będzie potrzebny do przejścia prawa własności, a wystarczy tu sama umowa zawarta w formie aktu notarialnego. Zasada ta odnosi się nie tylko do przejścia własności na podstawie czynności prawnej, jak umowy sprzedaży, zamiany lub darowizny, ale ma ona zastosowanie również do przejścia praw z mocy spadkobrania oraz dokonanej sprzedaży w drodze egzekucji publicznej, gdzie również wpis w księdze wieczystej nie ma charakteru konstytutywnego.

Przeniesienie prawa własności na nieruchomościach winno być dokonane w formie aktu notarialnego. Ustawa również wymaga, aby umowa nie była warunkowa ani terminowa. Przeniesienie własności nieruchomości nie może nastąpić z zastrzeżeniem warunku lub terminu, chyba że szczególny przepis stanowi wyjątkowo inaczej. Dalej, umowa o przeniesienie własności nieruchomości winna obejmować podstawę prawną świadczenia. Jeżeli umowa o przeniesienie własności nieruchomości została zawarta w wykonaniu istniejącego uprzednio zobowiązania zbywcy, winna ona obejmować uznanie tego zobowiązania.

Ta ostatnia zasada wymaga wyjaśnienia. Przy umowach zmierzających do przeniesienia własności, wyraźnie odróżnić musimy umowę sprzedaży, zamiany lub darowizny, które zobowiązują właściciela do dokonania aktu przeniesienia własności — od umowy rzeczowej, przez którą przenosi się własność. Sprzedaż, zamiana lub darowizna będą tu podstawą prawną umowy o prze-

niesienie własności. Umowa o przeniesienie własności winna obejmować podstawę prawną świadczenia, przez co umowa ta nabiera charakteru umowy kauzalnej a nie abstrakcyjnej, jak to było w dawnym prawie. Dzięki temu, jeśli nieważna będzie np. umowa sprzedaży, również bezskuteczna będzie umowa o przeniesienie własności. Umowy te, jako przyczynowe, są od siebie zależne. — Według nowego prawa te dwie umowy winny być dokonane jednocześnie w jednym akcie notarialnym; mogą one być zawarte w formie dwóch odrębnych umów, ale wtedy umowa o przeniesienie własności, dokonana w formie aktu notarialnego, winna obejmować uznanie tego wcześniejszego zobowiązania. Możemy więc dokonać umowy sprzedaży i umowy o przeniesienie własności w jednym akcie notarialnym, ale możemy również wcześniej zawrzeć umowę sprzedaży a później wykonując tę umowę przenieść własność nieruchomości aktem notarialnym, w którym jednak musi się znajdować uznanie wcześniej dokonanej sprzedaży.

Powiedzieliśmy, że wpis do księgi wieczystej stracił swoje konstytutywne znaczenie i że nabycie własności następuje poza księgą wieczystą — przez samą umowę. Mimo to wpis ma wielkie znaczenie i wykonanie tej formalności leży w interesie właściciela. W myśl nowego prawa, w celu ustalenia praw rzeczowych na nieruchomościach, prowadzi się dla wszelkich nieruchomości księgi wieczyste. Nowe prawo wprowadza powszechność i przymus zakładania ksiąg wieczystych. Od zasady powszechności ksiąg wieczystych istnieje wyjątek co do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub związku samorządu terytorialnego, dla których księgi zakłada się na żądanie ich właścicieli. Nowe księgi wieczyste zakładane będą okręgami według zarządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości. Niezależnie od ministerstwa właściciel może wystąpić z wcześniejszą inicjatywą założenia księgi i wtedy założenie będzie dokonane na jego żądanie. W okresie przejściowym prowadzić się będzie zbiory dokumentów, zastępujące księgi.

Nabywca nieruchomości jest zainteresowany w tym, aby wpisać swe prawo własności. Księga wieczysta bowiem spełnia nadal doniosłą rolę ze względu na zasadę rękojmi wiary publicznej. Stosownie do tej zasady, która ma zastosowanie do

wszelkich praw ujawnionych w księdze wieczystej, w razie niezgodności między treścią księgi wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym, treść księgi rozstrzyga na korzyść tego, kto przez czynność prawną nabywa własność lub inne prawo rzeczowe. Rękojnia wiary publicznej ksiąg wieczystych nie będzie miała zastosowania, gdy rozporządzenie prawem rzeczowym, np. własnością, nastąpiło bezpłatnie albo gdy nabywca działał w złej wierze. W złej wierze jest ten, kto wie, iż treść księgi wieczystej jest niezgodna z rzeczywistym stanem prawnym.

Skutkiem zasady rękojmi, gdy ktoś jest wpisany w księgę wieczystą jako właściciel — a nie jest już właścicielem — i przeniesie własność nieruchomości na nabywcę np. skutkiem sprzedaży, nabywca uzyska własność nieruchomości od niewłaściciela, o ile był w dobrej wierze. W podobnych warunkach wpisany niewłaściciel może obciążyć nieruchomość hipoteką lub innymi prawami, przez co ktoś trzeci nabędzie te prawa z krzywdą dla niewpisanego właściciela.

Poza niebezpieczeństwem wynikającym dla niewpisanego właściciela z powodu rękojmi wiary publicznej ksiąg, istnieje dalsze niebezpieczeństwo powstające skutkiem domniemania, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym oraz domniemanie, że prawo wykreślone z księgi wieczystej nie istnieje. Domniemanie, że to, co jest wpisane,

jest zgodne z rzeczywistym stanem prawnym — może utrudnić lub uniemożliwić niewpisanemu właścicielowi przeprowadzenie dowodu własności, np. w razie zaginięcia dokumentu notarialnego stwierdzającego nabycie własności.

Głównym celem, jaki przyświeca instytucji ksiąg wieczystych, jest osiągnięcie takiej sytuacji, aby wpisy dokonane w księgę były zgodne z rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości. Księgi te służyć mają nie tylko osobom mającym prawa na nieruchomości, ale również interesowi społecznemu. Nic też dziwnego, że ustawa tworzy taką sytuację, aby zmusić uprawnionych do ujawnienia swych praw przez wpis. Właściciel nieruchomości w myśl dekretu obowiązany jest do ujawnienia swego prawa. Jeżeli właścicielem jest osoba prywatna, sąd prowadzący księgę wieczystą może przynaglić opieszałego właściciela za pomocą grzywien. Notariusz, który sporządził akt obejmujący umowę przenoszącą własność nieruchomości, obowiązany jest z urzędu przesłać w ciągu tygodnia wypis aktu do sądu prowadzącego właściwą księgę wieczystą wraz z wnioskiem o dokonanie wpisu. W końcu inni zainteresowani, poza właścicielem, są również uprawnieni do stawienia wniosku o wpis. Wniosek o wpis może być postawiony przez osobę, na której rzecz wpis ma nastąpić albo przez osobę, której prawo ma być wpisem dotknięte.

dr. Z. K. Nowakowski

Wyjaśnienia w sprawach księgowych

B. S. — Sopoty — Czy umieszczony w bilansie zamknięcia rachunek właściciela, który się składa z pobranej w ciągu roku gotówki i z zapłaconego podatku dochodowego, należy w końcowym bilansie odpisać z kapitału zasadniczego?

W przedsiębiorstwach jednostkowych prowadzimy dla wspomnianych wydatków obok rachunku kapitału zasadniczego oddzielne konto, tzw. rachunek prywatny albo rachunek pobrań właściciela, na którym notujemy wszelkie wpłaty i jego pobrania. Konto to ma charakter subkonta wspomnianego konta kapitału i z tej przyczyny z końcem roku gospodarczego rachunek prywatny właściciela zamykamy kontem kapitału. Moglibyśmy właściwie zaprowadzenie takiego konta zupełnie pominąć a wszelkie pobrania właściciela księgować wprost na koncie kapitału. Kierując się jednak względami praktycznymi i zwyczajowymi nie czynimy tego.

Z powyższych przyczyn suma pobrań właściciela względnie dokonanych wpłat winna być uwidoczniła również w inwentarzu końcowym przedsiębiorstwa w ostatniej jego części, tj. w zestawieniu, które daje nam wynik działalności za miniony rok gospodarczy.

W wypadku przewagi pobrań właściciela od dokonanych wpłat dodajemy pobrania do wyprowadzonej różnicy między stanem czynnym i biernym, natomiast przy zaistnieniu odwrotnego stosunku odejmujemy daną sumę.

Przykład:

III. Zestawienie

Wartość stanu czynnego .	zł 60.000,—	
Wartość stanu biernego .	„ 25.000,—	
Czysty majątek		
na dzień 31. 12. 19.. r. .	„ 35.000,—	
plus pobrania właściciela	„ 4.000,—	39.000,—
Czysty majątek na początku roku		34.000,—
Czysty zysk		5.000,—

a więc w wypadku większej wpłaty niż pobrania:

III. Zestawienie

Wartość stanu czynnego .	zł 60.000,—	
Wartość stanu biernego .	„ 25.000,—	
Czysty majątek		
na dzień 31. 12. 19.. r. .	„ 35.000,—	
mniej wpłata właściciela .	„ 2.000,—	33.000,—
Czysty majątek na początku roku		34.000,—
Czysta strata		1.000,—

T. Z. Szczecin. — Czy saldo rachunku prywatnego właściciela w przedsiębiorstwie jednostkowym, w wypadku gdy suma pobrań jest wyższa od wkładu kapitałowego, należy umieścić w bilansie zamknięcia pod pozycją „należności” w aktywach, czy też po przeniesieniu zysku netto na kapitał wprowadzone saldo przerzucić na kapitał?

Pytanie to ma do pewnego stopnia powiązanie z poprzednim wyjaśnieniem. Zasadniczą treścią

Bilans tabelaryczny

za czas od 1. 1. 19..... r. do 31. 12. 19..... r.

L. p.	K O N T O	Bilans otwarcia		Bilans obrotów		Bilans sum		Bilans sald		Bilans zamknięcia		Bilans wyników	
		Aktywa	Pasywa	Winien	Ma	Winien	Ma	Winien	Ma	Aktywa	Pasywa	Straty	Zyski
1	Kasa	10300,—	—	12960,—	20600,—	22960,—	20600,—	2360,—	—	2360,—	—	—	—
2	Banki	—	—	23612,—	18660,—	23612,—	18660,—	4952,—	—	4952,—	—	—	—
3	Towary	—	—	26190,—	28300,—	26190,—	28300,—	—	2110,—	4915,—	—	—	7025,—
4	Odbiercy	—	—	26218,—	23218,—	26218,—	23218,—	3000,—	—	3000,—	—	—	—
5	Dostawcy	—	—	22502,—	27492,—	22502,—	27492,—	—	4900,—	—	4900,—	—	—
6	Ruchomości	5000,—	—	1830,—	—	6800,—	—	6800,—	—	5900,—	—	900,—	—
7	Nieruchomości	50000,—	—	—	—	50000,—	—	50000,—	—	40000,—	—	1000,—	—
8	Weksle obce	—	—	8600,—	5600,—	8600,—	5600,—	3000,—	—	3000,—	—	—	—
9	„ własne	—	—	5000,—	7000,—	5000,—	7000,—	—	2000,—	—	2000,—	—	—
10	Ubezpieczenia	—	—	1150,—	—	1150,—	—	1150,—	—	—	—	1150,—	—
11	Koszty ogólne	—	—	3398,—	18,—	3398,—	18,—	3380,—	—	—	—	3380,—	—
12	Podatek obrotowy	—	—	258,—	—	258,—	—	258,—	—	—	—	258,—	—
13	Sumy przechodnie	—	—	—	800,—	—	800,—	—	800,—	—	800,—	—	—
14	Kapitał	—	65000,—	—	—	—	65000,—	—	65000,—	—	65000,—	—	—
15	Czysty zysk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	337,—	337,—	—
		65000,—	65000,—	131688,—	131688,—	196688,—	196688,—	74900,—	74900,—	73127,—	73127,—	7025,—	7025,—

Poznań, dnia 31 grudnia 19..... r.

Podpisy

Wymienione bilanse w pkt. 4, 5, 6 i 9 mogą być oddzielnie sporządzane albo wchodzi w skład bilansu tabelarycznego wyżej przedstawionego. Połączenie bilansu obrotów z bilansem sald w jeden układ daje nam bilans próbny albo surowy. Sporządza się tego rodzaju bilans w okresach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych. Określono go mianem próbnym z tej przyczyny, że przy jego pomocy sprawdzamy równowagę rozprawienia na poszczególnych kontach księgi głównej.

Bilans rewizyjny zestawia się na podstawie przeprowadzenia rewizji ksiąg przez rzeczoznawców. Wszelkiego rodzaju odchylenia i sprostowania są objęte specjalnym protokołem. Układ jego może być różnorodny. Prócz zasadniczych elementów składowych bilansu dodaje się ponadto z jego prawej strony kolumny, wykazujące sprostowania wartości pewnych składników majątkowych lub kapitałowych, jeżeli zaistnieje ich konieczność.

Ostatnie cztery wymienione bilanse, tj. analityczny, statyczny, dynamiczny i organiczny mają miejsce przy przeprowadzaniu analizy gospodarczości i rentowności przedsiębiorstwa.

Statyka jest to układ lub ustrój. W księgowości układ poszczególnych składników obrazuje nam statykę i z tej przyczyny mówimy o **bilansie statycznym**.

Bilans analityczny sporządzamy wtedy, gdy pragniemy drogą porównań stwierdzić procentowy stosunek składników majątkowych stałych do obrotowych, kapitałów własnych do obcych, pokrycie płatnych kolejno zobowiązań w stosunku do dysponowanych środków płatniczych. W tym celu składniki stanu czynnego dzielimy na cztery grupy płynności, stanu biernego zaś na cztery grupy wymagalności. Zaszeregowanie wartości do danej grupy wymaga dokładnego zbadania stanu faktycznego na podstawie księgi głównej i dysponowanego materiału dowodowego.

Bilans analityczny

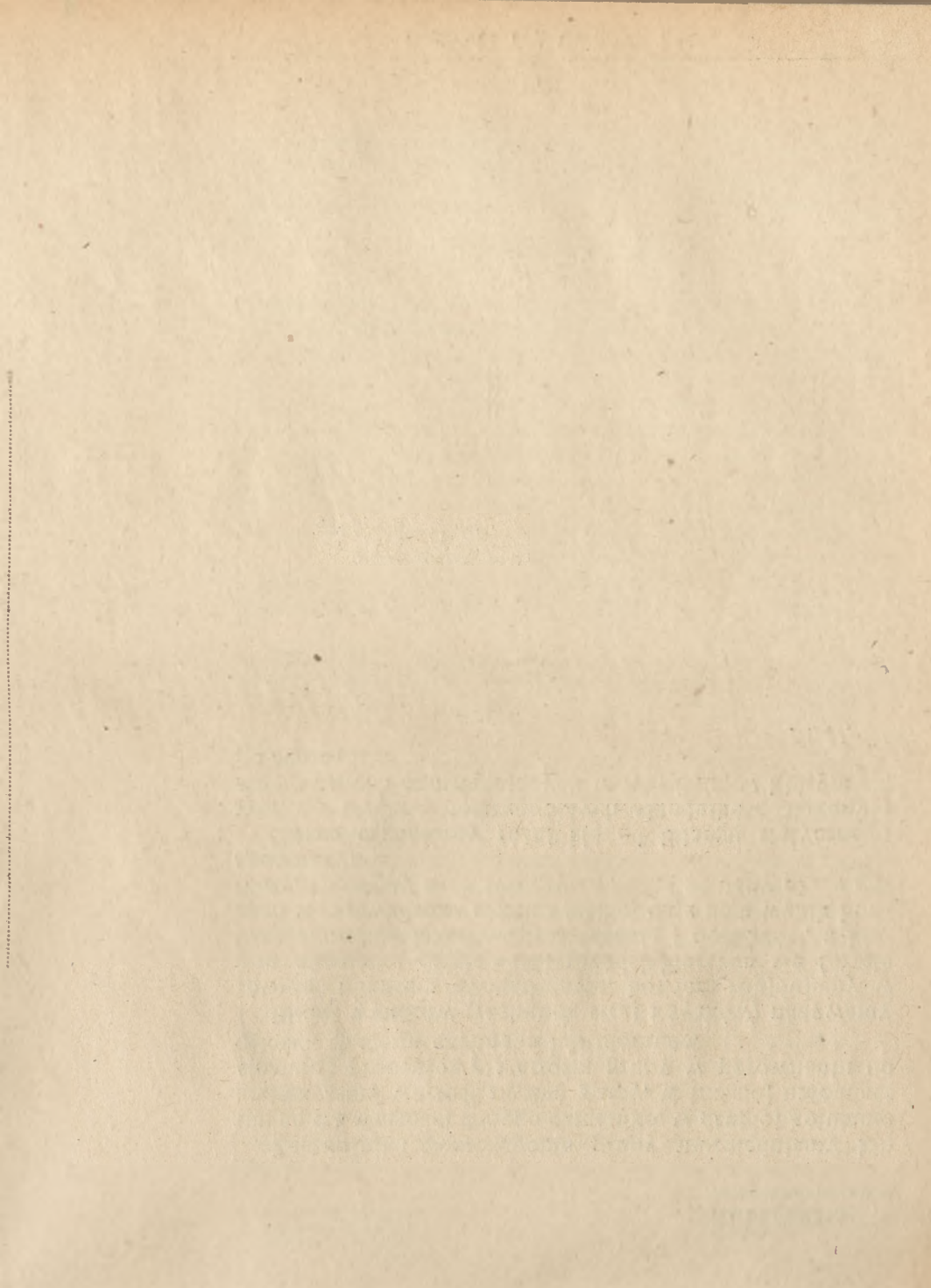
1. Pogotowie kasowe	1. Zobowiązania natychmiast płatne
2. Środki półpłynne	2. Zobowiąz. krótkoterminowe
3. Środki niepłynne	3. Zobowiąz. długoterminowe
4. Środki stałe (nakładowe)	4. Kapitały własne

Zestawiając poszczególne grupy uwzględniamy kolumnę dla wartości danego składnika, w drugiej kolumnie umieszczamy wartość ogólną grupy, w trzeciej natomiast stosunek procentowy wartości grupy w porównaniu do całości, tj. stanu czynnego lub biernego.

Bilans wyników (rachunek strat i zysków) nazywamy również bilansem dynamicznym, bowiem znajdujemy w nim dynamikę działalności przedsiębiorstwa we formie uszeregowania kosztów prowadzenia i dochodów, z których wyprowadzona różnica (saldo) daje nam wynik końcowy, tj. czysty zysk lub czystą stratę za dany okres gospodarczy.

Bilans organiczny różni się od bilansu statycznego tym, że wycenę poszczególnych składników dokonuje się po cenach obowiązujących w tym dniu, w którym się go sporządza.

M. N.

Odписы na zużycie ¹⁾

Składniki majątkowe stałe w przedsiębiorstwie ulegają po pewnym okresie czasu zużyciu. W tym celu należy rok rocznie uwidaczniać w księgach wartość zużycia, która przeniesiona na rachunek strat i zysków pomniejsza dochód przedsiębiorstwa.

W księgowości odróżniamy dwie metody praktykowanych odpisów na zużycie:

- a) *metodę bezpośrednią*, zwaną również aktywną,
- b) *metodę pośrednią*, zwaną pasywną.

Metoda bezpośrednia polega na corocznym zmniejszaniu wartości składników majątkowych stałych uwidocznioną w bilansie.

Zakupiliśmy np. maszynę za zł 10.000,—. Przyjmując ustawowy odpis 10% od wartości zakupu wstawiamy do bilansu zamknięcia pierwszego roku wartość zł 9.000, tj. pomniejszoną o odpis na zużycie w wysokości zł 1.000,—. W drugim roku odpisujemy znowu zł 1.000,— od końcowej wartości ubiegłego roku i wstawiamy do bilansu wartość zł 8.000,— itd. W ten sposób po upływie 10 lat zakupiona maszyna ulegnie zupełnemu księgowemu odpisowi na zużycie, — po upływie których zachowujemy dla niej symboliczną wartość jednego złotego, jeżeli pozostaje nadal na usługach przedsiębiorstwa.

I. rok

Maszyny				Odpisy na zużycie	
Kasa	10.000,—	Odpis	1.000,—	Maszyny	Straty
		B. Z.	9.000,—	1.000,—	i Z.
	10.000,—		10.000,—		1.000,—
Straty i zyski				Bilans zamknięcia	
Odpisy na zużycie	1.000,—			Maszyny	
				9.000,—	

II. rok

Maszyny				Odpisy na zużycie	
B. O.	9.000,—	Odpis	1.000,—	Maszyny	i Zyski
		B. Z.	8.000,—	1.000,—	Straty
	9.000,—		9.000,—		
Straty i zyski				Bilans zamknięcia	
Odpisy na zużycie	1.000,—			Maszyny	
				8.000,—	

Odpisy na zużycie ²⁾

Przy zastosowaniu metody drugiej umniejszamy również wartość składników majątkowych, lecz drogą pośrednią tzn. zachowujemy w aktywach bilansu zamknięcia, wartość kupna lub wytworzenia, natomiast po stronie pasywów tworzymy rezerwę amortyzacyjną, która z roku na rok zwiększa się o corocznie dokonany odpis tak długo, dopóki nie osiągnie równej sumy odpowiadającej wartości nabycia danego składnika majątkowego stałego. W praktyce ową rezerwę amortyzacyjną nazywamy również funduszem amortyzacyjnym, kapitałem amortyzacyjnym albo rezerwą (funduszem) na odpisy na zużycie.

I. rok

Maszyny		Odpisy na zużycie	
Kasa 10.000,—	B. Z. 10.000,—	Fundusz Amort. 1.000,—	S. i Z. 1.000,—
Straty i zyski		Fundusz amortyzacyjny	
Odpis 1.000,—		B. O. 1.000,—	Odpis 1.000,—
Bilans zamknięcia			
Maszyny 10.000,—		Fundusz Amort. 2.000,—	

II. rok

Maszyny		Odpisy na zużycie	
B. O. 10.000,—	B. Z. 10.000,—	Fundusz Amort. 1.000,—	S. i Z. 1.000,—
Straty i zyski		Fundusz amortyzacyjny	
Odpis 1.000,—		B. B. 2.000,—	B. O. 1.000,—
		2.000,—	Odpis 1.000,—
Bilans zamknięcia			
Maszyny 10.000,—		Fundusz Amort. 2.000,—	

Druga, wyżej przedstawiona metoda zdobywa sobie współcześnie większe zastosowanie praktyczne. Do jej stosowania przyczyniają się między innymi obecnie wprowadzone nadzwyczajne odpisy na zużycie, co do których stosowaliśmy w 1945 r. mnożnik dziesięciokrotny, w minionym roku 1946 mnożnik dwudziestopięciokrotny

Odpisy na zużycie ³⁾

W ten sposób 1/10 względnie 1/25 zachowujemy na właściwym koncie „Funduszu amortyzacyjnego” w pasywach, pozostałą zaś część, tj. 9/10 względnie w 1946 r. 24/25, należy uwidocznic na oddzielnym koncie w pasywach pod nazwą „Nadzwyczajne odpisy na zużycie”. Na tym miejscu podkreślamy, że uwagi te dotyczą jedynie tych przedmiotów majątkowych, które posiadał podatnik przed 1. września 1939 r. W odniesieniu do nowonabytych, stałych składników majątkowych nadzwyczajne odpisy nie mają zastosowania. Gdybyśmy dla poniższego przykładu jako założenie przyjęli, że podatnik posiadał przed 1. 9. 39 r. 1 maszynę wartości zł 10.000,— wówczas księgujemy odpisy na zużycie w sposób następujący:

Maszyny		Odpisy na zużycie	
B. O. <u>10.000,—</u>	B. Z. <u>10.000,—</u>	Fundusz Amort. 1.000,— Nadzwycz. odpisy 9.000,— <u>10.000,—</u>	Straty i zyski <u>10.000,—</u>
Fundusz amortyzacyjny		Straty i zyski	
B. Z. <u>1.000,—</u>	Odpisy <u>1.000,—</u>	<u>10.000,—</u>	<u>10.000,—</u>
Nadzwyczajne odpisy na zużycie		Straty i zyski	
B. Z. <u>9.000,—</u>	Odpisy <u>9.000,—</u>	Odpisy na zużycie 10.000,—	
Bilans zamknięcia			
Maszyny 10.000,—		Fundusz Amort. 1.000,— Nadzw. odpisy na zużycie 9.000,—	

1946 rok.

Maszyny		Odpisy na zużycie	
B. O. <u>10.000,—</u>	B. Z. <u>10.000,—</u>	F. A. 1.000,— Nadzwycz. odpisy 24.000,— <u>25.000,—</u>	Straty i zyski <u>25.000,—</u>
Fundusz amortyzacyjny		Straty i zyski	
B. Z. 2.000,— <u>2.000,—</u>	B. O. 1.000,— Odpisy 1.000,— <u>2.000,—</u>	<u>25.000,—</u>	<u>25.000,—</u>
Nadzwyczajne odpisy na zużycie		Bilans zamknięcia	
B. Z. <u>33.000,—</u>	B. O. 9.000,— Odpisy 24.000,— <u>33.000,—</u>	Maszyny 10.000,—	F. A. 2.000,— Nadzwycz. Odpisy 33.000,—

Odpisy na zużycie ⁴⁾

Wykazane wyżej konto „Nadzwyczajne odpisy na zużycie” jest kontem przejściowym, które w swoim czasie zostanie wyeliminowane.

Podstawą odpisów na zużycie jest wartość użytkowa danego przedmiotu. Niezależnie od powyższej zasady Ministerstwo Skarbu ustaliło stawki procentowe na zużycie, które uległy z dniem 1 stycznia 1947 r. pewnej zmianie. Poniżej powtarzamy stawki obowiązujące do dnia 31-go grudnia 1946 r. oraz obecnie obowiązujące:

Składnik majątkowy	Stawka amortyzacyjna w %	
	do dnia 31. 12. 46 r.	od dnia 1. 1. 47 r.
Budynki mieszkalne murowane . . .	1	1,5
Budynki mieszkalne drewniane . . .	2	2,5
Budynki gospodarcze murowane . . .	1,5	2
Budynki gospodarcze drewniane . . .	3	4
Budynki fabryczne murowane . . .	3	3
Budynki fabryczne drewniane . . .	6	6
Ruchomości (urządzenia biur, sklepów, hoteli, pensjonatów itp.) . . .	5	5
Maszyny, urządzenia fabryczne, kopalniane itp.	10	10
Narzędzia	10	20
Samochody i traktory	20	20

M. N.

Akredytywa towarowa ¹⁾

(documentary credit, crédit documentaire, Dokumenten-Akkreditiv) jest stawieniem do dyspozycji osobie drugiej (akredytowanemu — beneficjentowi) oznaczonej sumy pieniężnej w banku, za przedłożeniem przez nią bankowi określonych dokumentów.

Występuje zarówno w handlu krajowym jak i międzynarodowym. Przedsiębiorstwo I (importer, nabywca) pragnie np. zakupić za granicą w przedsiębiorstwie E (eksporter-dostawca) partię towarów. W tym celu uzgodniwszy z E ogólne warunki umowy kupna — sprzedaży a także zapłatę w formie akredytywy, poleca bankowi wystawienie akredytywy na rzecz E. W poleceniu swym I wymienia sumę akredytywy, sposób zapłaty, dokumenty, od których przedłożenia uzależnia wypłatę, termin ważności itd. Bank albo korespondent (inny bank krajowy lub zagraniczny) wystawia na podstawie polecenia akredytywę i zawiadamia o powyższym E. Z chwilą przedłożenia w banku przez E wymaganych dokumentów przesyłanych następnie do I, odbywa się wypłata i akredytywa wygasa.

Realizacja akredytywy nastąpić może nie tylko w formie wypłaty gotówkowej, lecz również drogą przekazu czy akceptu. Dokumentami, których żąda się najczęściej są — w handlu zamorskim — konosament (dowód załadowania towaru na statek) — w handlu lądowym — wtórniki listu przewozowego, dowód nadania przesyłki pocztowej, uzupełnione ponadto fakturą kupiecką, fakturą konsularną, świadectwem pochodzenia, zdrowia, analizy chemicznej, zaświadczeniem wagi, polisą ubezpieczeniową itp.

Akredytujący (I), aby zapewnić sobie należyty odbiór towaru, określa dokumenty te b. szczegółowo. Odpowiedzialność za prawidłowe wykonanie polecenia spoczywa na negocjującym banku, który ze starannością sumiennego kupca winien sprawdzić zgodność ilościową we fakturze i konosamencie lub liście przewozowym, zachowanie terminu dostawy, dalej czy dokumenty nie są podrabiane itd. Ponieważ obowiązek banku ogranicza się jedynie do badania strony formalnej i treści dokumentów, bank nie odpowiada ani za jakość, ilość, wagę towaru, należyte opakowanie ani uczciwość spedytora. O ile oryginał akredytywy został przez bank wysłany bezpośrednio pod adresem E, korespondent banku, który otrzymał jedynie

Akredytywa towarowa ²⁾

kopię akredytywy, żadnego zawiadomienia do E nie wysyła. Złożone przy wypłacie przez akredytowanego dokumenty przesyła bank akredytującemu (I), aby umożliwić mu, za przedłożeniem ich, odebranie towaru w kraju i wtedy dopiero obciąża jego konto kwotą akredytywy wraz z prowizją i kosztami. Celem uchronienia się od ewent. strat, żądają banki w niektórych wypadkach, by jako nadawca i odbiorca przesyłki wymieniony został bank.

Rozróżniamy akredytywy:

- a) odwoławalne i nieodwoławalne,
- b) potwierdzone i niepotwierdzone,
- c) terminowe i bezterminowe.

Każda akredytywa nie oznaczona jako nieodwoławala może być każdego czasu odwołana w całości lub w części, zarówno przez akredytującego jak i pośredniczący bank.

Zawiadomienie ze strony banku o otwarciu akredytywy nie jest równoznaczne z potwierdzeniem i nie stwarza żadnego zobowiązania wobec beneficjanta (E). Inaczej jednak ma się sprawa z tą chwilą, gdy bank na polecenie swego klienta (I) potwierdza akredytywę wobec E, to znaczy, zobowiązuje się wobec E do wypłacenia, na warunkach w akredytywie wymienionych, oznaczonej sumy pieniężnej. Zobowiązanie takie jest **samodzielnym** tytułem prawnym i jego realizacji może beneficjant dochodzić na drodze sądowej.

Akredytywy są w przeważającej większości **terminowe**, tzn. ważność ich oznaczona jest **terminem końcowym**. Akredytywy terminowe potwierdzone są w granicach terminu nieodwoławalne.

Specjalną formę akredytywy przedstawiają **CLC** (Commercial Letters of Credit), używane przez importatorów amerykańskich.

Wielką popularność, jaką nieznaczące przed 30 laty akredytywy uzyskały po pierwszej wojnie światowej, przypisać należy zarówno ówczesnym warunkom, nacechowanym brakiem zaufania w obrotach handlowych wewnętrznych i międzynarodowych, jak również **specyficznym** właściwościom akredytyw, które czynią je **równie** dogodnymi dla nabywcy jak i dostawcy. Dzięki tym za-

Akredytywa towarowa ³⁾

letom stały się one typową formą regulacji zobowiązań w handlu zagranicznym. Fakt, że są instytucją prawną stosunkowo młodą, utrudnia określenie ich natury prawnej. W braku norm ustawowych posługiwanie się nimi regulowane jest prawem zwyczajowym, odmiennym dla każdego kraju, co sprawia, że akredytywy są jedną z najtrudniejszych, chociaż zyskowych, operacyj bankowych. W roku 1933 Międzynarodowa Izba Handlowa opracowała wytyczne odnośnie akredytywy towarowej: — Règles et usances uniformes réelles aux crédits documentaires. — Jakkolwiek zasady te nie spotkały się z jednolitym przyjęciem w poszczególnych państwach, przyczyniły się jednak w znacznym stopniu do ułatwienia obrotu nimi. W okresie poprzedzającym wybuch drugiej wojny światowej posługiwanie się akredytywami skomplikowało się jeszcze bardziej wskutek wprowadzenia ograniczeń dewizowych, rozrachunków międzynarodowych, restrykcji importowych, wskutek czego zdarzyć się mogło, że akredytywa dla eksportera była w wypadku wymagania zezwolenia wwozowego płatna w kraju importującym.

E. W.

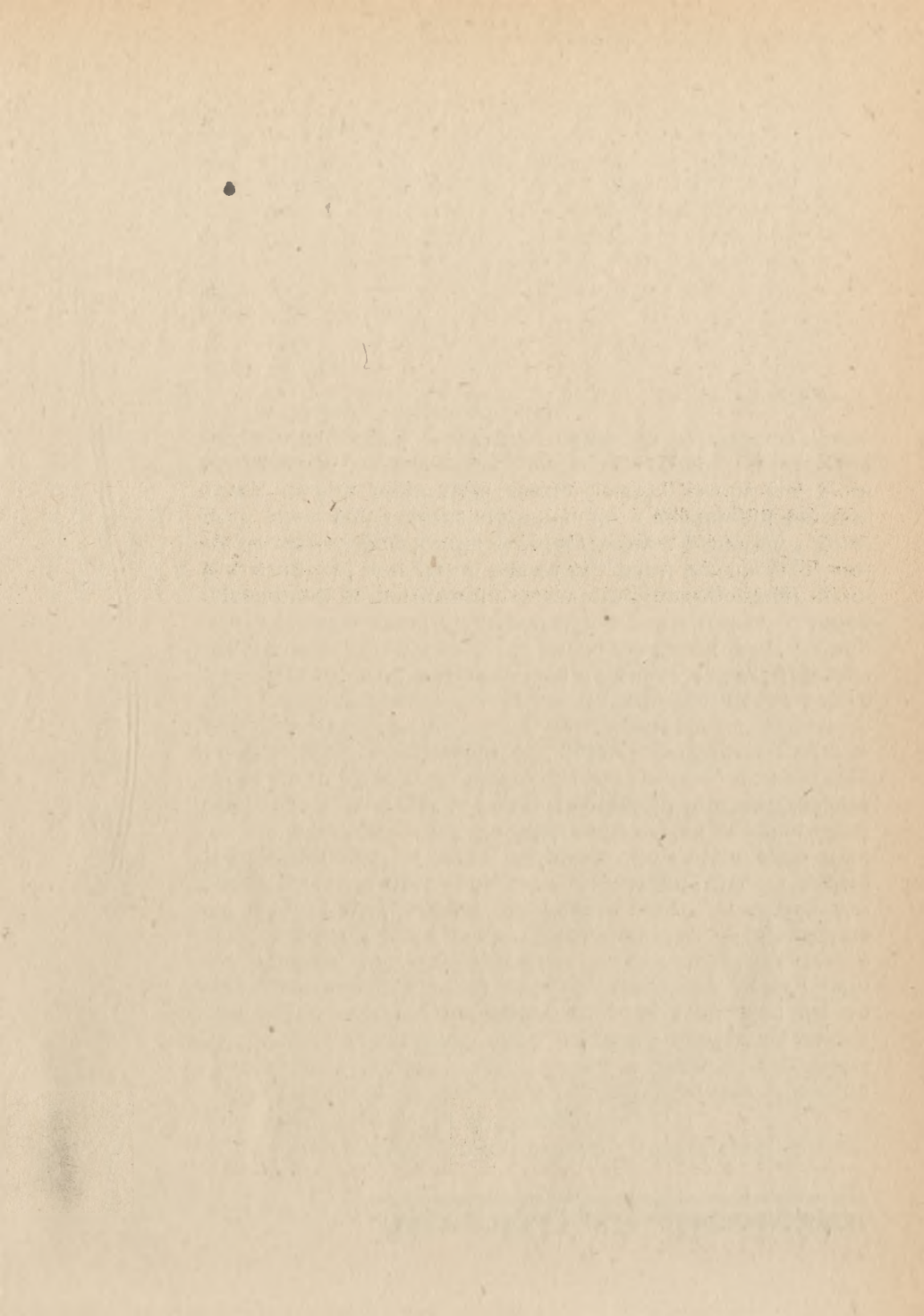

Akredytywa pieniężna

jest stawieniem akredytowanemu (beneficjentowi) pewnej sumy pieniężnej do dyspozycji.

Powstanie jej można wyjaśnić przykładowo w sposób następujący: Kupiec pragnie nabyć w innej miejscowości M towary na znaczną, choć nieznaną dokładnie, sumę. Nie chcąc zabierać pieniędzy ze sobą i narażać się na utratę ich wskutek zagubienia lub kradzieży, poleca swemu bankowi BK. aby określoną kwotę złożył do dyspozycji jego lub innej osoby (pełnomocnika — agenta) w oznaczonej miejscowości M. Podaje przy tym termin ważności zlecenia oraz sposób, w jaki akredytowany będzie się legitymował a więc podpisem, dowodem osobistym Nr. . . . , paszportem itd. Po odebraniu wzoru podpisu akredytowanego, przyjęciu kwoty pieniężnej lub zastrzeżeniu jej na koncie osoby K, bank BK awizuje treść akredytywy korespondentowi (swemu oddziałowi lub innemu bankowi) i przesyła równocześnie wzór podpisu. Po przybyciu do M akredytowany udaje się do korespondenta banku i w zależności od potrzeby podejmuje w całości lub partiami kwotę akredytywy. Na każdą odebraną sumę pieniężną wystawia beneficjent podwójne pokwitowanie. Jeden egzemplarz pokwitowania zatrzymuje korespondent u siebie, drugi zaś wysyła do banku BK. Bank ten obciąża konto zleceniodawcy kwotą wypłaty wraz z prowizją i kosztami własnymi i korespondenta. Po wygaśnięciu akredytywy, ewent. niepodjęta reszta zostaje zwolniona z zastrzeżeniem na koncie K, bądź, w wypadku uiszczenia przez niego całej sumy przy otwarciu akredytywy, stawiona do jego rozporządzenia.

E. W.

(credit - letter, letter of credit, lettre de crédit, Kreditbrief, niesłusznie zwany niekiedy akredytywą) jest piśmem banku, wystosowanym zwykle na ozdobnym, w celu utrudnienia fałszerstwa, formularzu, do swych korespondentów, aby za okazaniem listu, wypłaciły osobie w nim wymienionej, kwotę pieniężną, partiami lub w całości, do oznaczonej z góry wysokości.

List (wzór posiadają zwykle korespondenci) wystawia bank na wniosek swego klienta udającego się w podróż krajową lub zagraniczną, pragnącego, zamiast gotówki, którą może łatwo utracić, zabrać jedynie pisemne polecenie, umożliwiające mu do określonego terminu swobodne rozporządzanie nią w innych, oznaczonych lub nieoznaczonych miejscowościach.

Techniczna strona listu kredytowego jest odmienna w zależności, czy chodzi o

- a) list kredytowy prosty, zwany także zwykłym czy σ
- b) „ „ „ „ określony.

Pierwszy typ listu kredytowego charakteryzuje się tym, że wymienia tylko jeden lub kilka z góry określonych adresów, gdzie można list zrealizować. Wszyscy ci korespondenci są w posiadaniu zatwierdzonego wzoru podpisu beneficjanta, niekiedy także odpisu listu kredytowego. Niebezpieczeństwo zatem wypłacenia pieniędzy osobie nieuprawnionej jest niewielkie.

Przy liście kredytowym określonym (circular letter of credit, lettre de crédit circulaire, Zirkularkreditbrief) uprawnieni do dokonania na jego podstawie wypłaty są nieoznaczeni z góry korespondenci banku, których oddziały mogą przekraczać liczbę kilku tysięcy. Jest rzeczą zrozumiałą, że w tych warunkach awizowanie listu lub przesyłanie wzoru podpisu miałyby się z celem. Z tego względu, w zależności od przyjętych zwyczajów, beneficjant składa wzór swego podpisu albo na samym liście albo na specjalnym formularzu, który ze względów bezpieczeństwa zaleca się przechowywać wtedy oddzielnie. W razie podejmowania gotówki uprawniony składa swój

List kredytowy²⁾

podpis w obecności urzędnika banku oraz przedkłada wraz z listem wzór podpisu zatwierdzony przez bank.

Wypłata sama, zarówno listu kredytowego względnie okrężnego, jest prosta. Każda wypłata bywa przez bank odnotowywana na odwrotnej stronie listu tak, iż można z łatwością ustalić, jaką kwotą jeszcze posiadacz listu rozporządza. Na podjęte sumy wystawia się zwykle (podobnie jak przy akredytywie pieniężnej) dwa pokwitowania, z których jedno zatrzymuje bank — korespondent, drugi zaś wysyła bankowi — wystawcy celem obciążenia konta klienta.

E. W.

obecnego pytania jest, co poczynić, gdy pobrania właściciela są tak wysokie, że wyczerpią zupełnie saldo kredytowe kapitału. Tego rodzaju wypadek należy do rzadkości. Jeżeli nadwyżka z działalności przedsiębiorstwa da nam zysk pokrywający różnicę z nadmiernych pobrań właściciela, wówczas:

1. mógłby zaistnieć taki stan rzeczy, że kapitał własny nie wystąpi w ogóle w bilansie zamknięcia, tj. równać się będzie 0 albo
2. pewna mała nadwyżka pozostawi znikomą wartość kapitału w bilansie zamknięcia.

Kierując się zasadą postępowania, podaną w poprzednich wyjaśnieniach, nie umieszczamy nadmiernych pobrań właściciela w aktywach bilansu końcowego.

Przykłady:

Kapitał początkowy wynosił zł 50.000,—. Właściciel pobrał w ciągu roku na potrzeby prywatne zł 60.000,—.

Pobrania właściciela			
Obrót . . .	60.000,—	Kapitał . . .	10.000,—
Kapitał zakładowy			
Pobr. właśc.	60.000,—	B. O.	50.000,—
		Straty i zyski	10.000,—
	60.000,—		60.000,—
Straty i zyski			
Straty . . .	20.000,—	Zyski	30.000,—
Kapitał . . .	10.000,—		
	30.000,—		30.000,—
Bilans zamknięcia			
Aktywa . . .	90.000,—	Kapitał obcy	90.000,—
	90.000,—		90.000,—

Przytoczony przykład mówi nam, że właściciel pobrał więcej, aniżeli wynosił kapitał zakładowy a mianowicie zł 10.000,— więcej, to jest tyle, ile wynosił za dany rok gospodarczy czysty zysk. Tym samym w bilansie zamknięcia wystąpiły wyjątkowo kapitały obce a analizując dalej możemy powiedzieć, że w istocie rzeczy przestał być właścicielem swego przedsiębiorstwa. Oczywiście w życiu praktycznym tego rodzaju fakty należą do rzadkości, bowiem inne przyczyny natury gospodarczej czy ogólnospołecznej je wykluczają.

Gdyby czysty zysk wynosił mniej aniżeli zł 10.000,—, natenczas, jak to na drugim przykładzie wyjaśniamy, wystąpi w bilansie zamknięcia debetowe saldo kapitału i w składnikach majątkowych brak pokrycia na wywiązanie się z uwidocznionych zobowiązań.

Pobrania właściciela			
Obrót . . .	60.000,—	Kapitał . . .	60.000,—
Kapitał zakładowy			
Pobr. właśc.	60.000,—	B. O.	50.000,—
		S. i Z.	5.000,—
		B. Z.	5.000,—
	60.000,—		60.000,—

Straty i zyski

Straty . . .	25.000,—	Zyski	30.000,—
Kapitał . . .	5.000,—		
	30.000,—		30.000,—

Bilans zamknięcia

Aktywa . . .	85.000,—	Kap. obcy	90.000,—
D. Kpt. . . .	50.000,—		
	90.000,—		90.000,—

2. Czy wpisując inwentarz końcowy do księgi inwentarzy należy w stanie czynnym umieścić wartość nabycia bez składników stałych, tj. wartość nabycia bez uwzględnienia odpisów, zaś w stanie biernym równoważnik amortyzacyjny, — czy też wartość umniejszoną o odpisy?

Inwentarz końcowy jest podstawą sporządzenia bilansu zamknięcia w księdze głównej. Suma końcowa stanu czynnego czy stanu biernego jest tą ogólną kwotą, na podstawie której zamykamy konta księgi głównej i z tej przyczyny, tj. z punktu widzenia technicznego wyprowadzania zasad księgowości, należy inwentarz tak sporządzić, byśnity te same liczby przenosili do księgi głównej na poszczególne konta. A zatem przy stosowaniu metody bezpośredniego odpisu umniejszamy w stanie czynnym wartość składników stałych o wartość odpisu, natomiast przy stosowaniu metody pośredniego odpisu zachowujemy w stanie czynnym wartość ceny nabycia względnie wytworzenia uwzględniając odpowiednie sprostowanie w stanie biernym.

Prenumeratorka — Łódź — 1. W styczniu br. zapłaciliśmy polisę ubezpieczeniową (ubezpieczenie od ognia) za cały rok, tj. od 1. 9. 1946 do dnia 31. 8. 1947 r. W jaki sposób przeprowadzić księgowanie?

Koszt ubezpieczenia dotyczący roku 1946 należy księgować w starym roku, tj. 1946, obciążając konto ubezpieczeń (klasa 4-ta — konta kosztów, uznając w klasie drugiej konto „Rozliczenia międzyokresowe bierne”. To ostatnie konto zwolnimy z występującej w nim sumy w styczniu br., w którym nastąpiła zapłata, a więc uznamy konto kasy na pełną sumę, a obciążamy na sumę dotyczącą roku 1946 konto „Rozliczeń międzyokresowych rocznych — biernych” oraz konto ubezpieczeń za część składek za bieżący rok gospodarczy.

2. W styczniu uregulowano fakturę za dostarczony przez nas w listopadzie ubiegłego roku towar. Jak zaksięgować powyższy wpływ?

Jeżeli w minionym roku dostarczyliśmy towar wraz z fakturą, wówczas już na podstawie odpisu faktury naszej księgowaliśmy w listopadzie, tzn. uznaliśmy konto sprzedaży (klasa 9-ta), a obciążyliśmy odbiorców (klasa 1-sza). Pretensja nasza do odbiorcy przeszła poprzez sprawozdanie roczne na nowy rok gospodarczy i jeżeli w tej chwili nasz dłużnik zwolnił się od swego zobowiązania drogą gotówki, obciążamy teraz konto kasy (klasa 1-sza)

a uznajemy również w tej samej klasie znajdujące się konto naszego odbiorcy.

Dalsze pytania nam postawione dotyczą sum przechodnich, tj. rozliczeń międzyokresowych

czynnych i biernych. Na ten temat pisaliśmy kilkakrotnie na łamach naszego Tygodnika i dlatego odsyłamy do materiału już podanego.

mgr M. N.

Kontrola opakowań zwrotnych

Dostawa wielu artykułów, jak oleje, smary, różne chemikalia, materiały sypkie itp. musi się odbywać w opakowaniu trwałym, za które dostawcy liczą w rachunkach należność.

O ile opakowania te zostają odesłane w stanie pełnej użyteczności, to większość dostawców zwraca całość względnie część kosztów policzonych.

Dla bardzo wielu przedsiębiorstw są to należności zwrotne, sięgające poważnych sum i z tego tytułu kontrola nad tymi opakowaniami winna być ścisła, aby zapewnić terminowość zwrotów i powstałych stąd należności.

W związku z tym powstaje konieczność zorganizowania dokładnej ewidencji i przebiegu pracy dotyczącej tych opakowań.

Kiedy mamy do czynienia z opakowaniem zwrotnym, wiemy dokładnie z oferty, specyfikacji bądź rachunku dostawcy. Wystarczy zatem, jeśli biuro zakupów przy wystawianiu zamówienia dołączy do kopii tegoż przeznaczonego dla magazynu kartę sygnalizującą w 2 egz., że przy tej dostawie będą opakowania zwrotne z podaniem terminu zwrotu.

Po nadejściu towaru magazyn wpisuje do tej karty ilość, rodzaj opakowania, Nr. względnie znak, zawartość.

Jeden egzemplarz tej karty (sztywny odcinek) przywiesza się do danego opakowania, drugi egzemplarz odkłada się do terminarza według daty wyznaczonego zwrotu. Magazyn po dokonaniu wysyłki zwrotnego opakowania odsyła do biura zakupów kartę terminową dla dalszego toku obciążenia dostawcy i rozliczenia pieniężnego.

Dla zapewnienia ścisłej kontroli biuro zakupów posiada u siebie trzeci egzemplarz tej karty

przechowywanej w kartotece według dostawców, którą likwiduje z chwilą otrzymania karty terminowej z magazynu. Przy bardzo kosztownych towarach (np. wysokowartościowych olejach itp.) nieodzowną rzeczą jest po opróżnieniu naczyń sprawdzić tarę, aby mieć zapewnioną kontrolę nad wagą netto towaru, za którą się płaci, a której to wagi w momencie otrzymania towaru wraz z naczyniem ustalić się nie da.

Bardzo często zdarza się, że dostawcy nie przyjmują opakowań zwrotnych i te pozostają własnością odbiorcy.

Ze względu na to, że opakowania te przedstawiają jednak pewną wartość dla odbiorcy i mogą być z powodzeniem zużyte dla własnych wysyłek, celowe jest również i dla tych opakowań powyższą kontrolę zachować i zbierać skrzynie, worki itp. w działach wysyłkowych przedsiębiorstwa.

Jest rzeczą pewną, że o ile nie będzie tutaj zaprowadzonej kontroli, opakowania te zostaną zniszczone czy zużyte na cele zupełnie niepotrzebne, bez żadnej dla nikogo korzyści.

Zdarzać się będą wypadki, że opakowanie doznało takich uszkodzeń czy to w czasie transportu czy użytkowania na miejscu, że nie będzie zdolne do dalszego użytku. W tym wypadku magazyn odsyła kartę z adnotacją uszkodzenia do biura zakupów, gdzie na podstawie tego raportu następuje decyzja.

Na podstawie rachunków dostawców, w których figuruje koszt opakowania, biuro zakupów po dokonaniu wysyłki wystawia notę obciążającą, którą buchalteria odpowiednio księguje wysyłając odnośne zawiadomienia do dostawcy.

inż. Jerzy Witowski.

Komunikaty i różne wiadomości

Ulgi przejazdowe dla osób udających się na Międzynarodowe Targi Poznańskie.

Ministerstwo Komunikacji pismem z dnia 17 marca 1947 r. Nr. G 4-13-40/47 przyznało 66% zniżki na przejazd powrotny z Poznania do stacji pierwotnego wyjazdu dla osób, które przyjadą dla zwiedzenia Międzynarodowych Targów Poznańskich, mających się odbyć w Poznaniu w czasie od 26 kwietnia do 4 maja 1947 r. pod następującymi warunkami:

1. Osoby, udające się na Targi, powinny wykupić bilety za opłatą normalną,
2. Bilety te nie powinny być odbierane przez bileterów, o czym należy umieścić odpowiednie ogłoszenie w miejscach widocznych, dostępnych dla publiczności.

Zwiedzający we własnym interesie winni pamiętać o nieoddawaniu biletów na stacji Poznań, gdyż to będzie stanowiło podstawę do wydania przez Dyрекcję Targów płatnej karty uczestni-

ctwa, upoważniającej do nabycia biletu od stacji Poznań do stacji pierwotnego wyjazdu ze zniżką 66% -wą.

Karty są ważne tylko do dnia 6 maja 1947 r.

Ulgi tarytowe przy przewozie eksponatów, wystawionych na Międzynarodowych Targach Poznańskich.

Wystawcom eksponatów na Międzynarodowych Targach Poznańskich przysługuje bezpłatny przewóz powrotny pod następującymi warunkami:

1. Eksponaty winny być adresowane do pierwotnej stacji nadania,
2. jako nadawca na liście przewozowym „tam” i „z powrotem” winna być ta sama osoba,
3. do listu przewozowego winno być dołączone poświadczenie Komisarza Targowego, stwierdzające, że dane eksponaty były istotnie wystawione na Międzynarodowych Targach Poznańskich.

Plenarne zebranie stowarzyszenia księgowych.

Stowarzyszenie Księgowych zawiadamia swoich członków, że w dniu 21. IV. 1947 o godz. 18-tej w Poznaniu odbędzie się plenarne zebranie na sali Nurkowskiego przy ul. Sew. Mielżyńskiego.

**Foto
grafia**
MAZO-
OBRAZKOWA

Dr T. Cyprian

SUROWCE ODPADKOWE

Złom żelazny, metalowy, makulaturę, stłuczkę szklaną, szmaty i inne odpadki skupuje w każdej ilości na

SKŁADNICY ul. Ks. Józefa 12a
(obok Rzeźni Miejskiej)

Marnotrawstwo w gospodarce surowcami odpadkowymi to działalność na szkodę Gospodarki Narodowej.

mgr Jan PANTOFLIŃSKI

Skup Surowców Odpadkowych

SKŁADNICE:

Ks. Józefa 12a, tel. 85-18

Dworzec Osobowy, Poznań-Garbary

BIURA: Mickiewicza 24, m. 2, tel. 42-03

BIURKA

Krzesta gięte, Meble szkolne

Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY

Przedstawicielstwa fabryczne

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71

dzisiaj, jutro, zawsze...

KREM LION
NA DZIEŃ

KREM Isabella
NA NOC

F. i J. Stępniewicz
POZNAŃ

WYROBY PAPIERNICZE

szkolne, biurowe oraz galanterię papierową poleca

Wytwórnia Wyrobów Papierniczych

J. Małecki

Poznań, ul. Mickiewicza 27. Telefon 43-19

Dr A. Lewandowski

**FOTO
Recepty**

Najnowsze modele płaszczy wiosennych

Poznańska Wytwórnia Konfekcji Damskiej

K. Żmudziński i Ska

Poznań, Zeylanda 9 m. 2. (dawn. Przecznicza) Tel. 70-87

Zakup - sprzedaż - naprawa
wszelkich maszyn biurowych

Re-Ma

Poznań, św. Marcin 5 - Telefon 44-07

Dla Klienteli zamiejscowej przeróbki na układ polski
w ciągu 1 dnia

Biblioteka „Tygodnika Gospodarczego”

- Nr 1. O istocie spółdzielczości — Prof. Dr. Taylor
- Nr 2. Incoterms 1936. Międzynarodowe prawidłwa wykładni formuł handlowych — Tłumaczył Dr St. Waschko
- Nr 3. Zasady organizacji pracy biurowej — Inż. J. Witowski
- Nr 4. Sprawozdawczość w przedsiębiorstwie — Inż. J. Witowski
- Nr 5. Organizacja zakupów i sprzedaży — Inż. J. Witowski
- Nr 6. Gospodarka materialna — Inż. J. Witowski
- Nr 7. Administracja przedsiębiorstwa — Inż. J. Witowski
- Nr 8. Technika handlu hurtowego — Prof. W. Skalski
- Nr 9. Produkcja owoców a przetwórstwo owocowe — Dr A. Skowroński
- Nr 10. Organizacja transportu fabrycznego — Inż. J. Witowski
- Nr 11. Istota i rozwój naukowej organizacji pracy — Prof. Dr St. Zaleski
- Nr 12. Dekret o przekazywaniu przez Państwo mienia nirolnego na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. W. M. Gdańsku — L. Gluck

Księgarnia Wł. Wilak
Poznań, Kantaka 10
Telefon 44-40 **P.K.O. nr V-4085**

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

Książki naukowe — szkolne i powieściowe
 Nuty Mapy — Zurnale Mód
 poleca w wielkim wyborze
Księgarnia F. Czekałski
 Poznań, ul. Podgórna 10 Tel. 35-46
 Kupujemy stale wszelkie książki polskie i w językach obcych

25 lat pracy nad jakością

GWARANTOWANYCH WYROBÓW

Suba

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-łamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
 w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
 Tel.: 78-52, 23-65, 23-88

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon 30-80-1 oddz. Kraków, Rynek Gł. 46 — Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16 Tel. 17-65 — Toruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
 Konto P. K. O. — V-4085
 Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 300,— zł